

МУНИЦИПАЛЬНОЕ БЮДЖЕТНОЕ
ДОШКОЛЬНОЕ
ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ
«ДЕТСКИЙ САД «КЭНЧЭЭРИ» СЕЛА ЭЖАНЦЫ
МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ УСТЬ-
МАЙСКИЙ УЛУС (РАЙОН)

Республика Саха (Якутия),
Усть-Майский улус (район),
С.Эжанцы, ул. Иванова, 6
Тел: 8-411-41-3-64-05

ЭДЬЭЭН БОҔУОЛЭГИН ОСКУОЛА
ИННИНЭЭСИ
БЮДЖЕТНАЙ УОРЭСИН ТЭРИЛТЭТЭ
«КЭНЧЭЭРИ» О50 УБУЙААНА »
«УУС-МААЙА УЛУУҔА (ОРОЙУОНА)»
МУНИЦИПАЛЬНАЙ ТЭРИЛЛИИ
ДЬААЛТАТА
Уус-Маайа улууһа,
Эдьээн нэһилиэгэ,
Уйбаныап уулусса, 6
Тел: 8-411-41-3-64-05

Винокурова Саргылана Иннокентьевна, воспитатель,

МБДОУ «Детский сад «Кэнчээри»,

Усть – Майский район, с. Эжанцы

Республика Саха (Якутия)

Аһаҕас аралдьыйыы сценаарыйа.

2-с кыра болох озолоругар.

Темата: Фольклор кыра жанрдара.

Сыала: О5олорго остуоруйа комотунэн фольклор кыра жанрдарын уорэтии. Норуот кэпсээнинэн о5олорго учугэй санааны тиэрдии, о5о ойугэр-санаатыгар учугэй, куһаҕан диэн ойдобулу хаалларыы.

Туттар тэриллэр: Дэйбиир, диск (Кыыс Кыскыйдаан ырыата)., быа, сахалыы танас, ыа5ыйа.

Ыраастаныы туома.

Иитээчи: О5олоор, билигин биһиги кириэхпит иннинэ ыраастаныахпыт. Ол аата куһаҕаннары, кулуктэри бэйэбититтэн тэйитэбит, уурэбит. (дэйбииринэн ыраастыыбыт).

Алгыс тойуга: Дьээ-буо, дьээ-буо
Ыраахтан торуттээх
Диринтэн силистээх
Огдолуйбат олохтоох
Одун айыыбыт
Сымнаҕас ытыскар олорт...
Кун хараххынан кор
Куолэл-нускал!

Хомус тыаһынан до5оһуоллатан бары хоско киирэн олороллор.

Иитээчи: Биһиэхэ бугун тыл хомуһунан бырааһынньыгын кизэһэтэ. Корун эрэ, былыргы балаҕан турар, ынахтар мэччийэ сылдыллар. Ити балаҕанна биэс ынахтаах Бэйбэрикээн эмээхсин сибэккиттэн ууммут кыһын Куннэйдиин олодор. Кинилэр биэс ынахтарын корон-харайан, аһаан-сиэн дьоллоох ба5айытык олорубуттар.

(Эмээхсин кыһын Куннэйдиин киирэн кэлэллэр. Батта5ын ороор, киэргэл иилэр).

Эмээхсин: Чэ, тоойуом Куннэй, ынахтаргын учугэйдик короор, кизһээ хомуйаннын ыар, мин сир астыы бардым. Кизһээ кэллэхпинэ куорчэх оноруом. (Барар).

Куннэй хаалар, ырыа ыллыыр:

Ынахтарбын уурэммин

Ходуһаһа киирэбин

һай- һай- һай

Ходуһаһа киирэбин.

Ол бириэмэһэ Кыыс Кыскыйдаан киирэн кэлэр, онно-манна корор, Куннэйи тутан ылар, илдэ бараары баайар, ырыа ыллыыр.

О5олор: Кыыс Кыскыйдаан то5о Куннэйи туттун? Эмээхсин хайдах сиэнэ суох олоруо5ай, ынахтарын хайдах коруо5эй, Ким киниэхэ комолоһуо5эй?

Кыыс Кыскыйдаан: Ыыпаппын бэйэбэр комолоһооччу наада. Мин эмиэ ынахтардаахпын, миэхэ улэһитим суох. Куннэйи илдэ барабын.

Иитээччи: О5олоор, Куннэйгэ комолоһуоххэйин эрэ. Абааһы кыыһын куттуохайын. Чэ эрэ, бары атаһытынан битийиэххэйин.

Кыыс Кыскыйдаан: һук, ити туох тыаһырыый?

Иитээччи: Ити кыыһы быыһаары аттаах бухатырдар иһэллэр. Чэ, о5олоор оссо куттуоххайын эрэ, ытыскытынан таһынан биэрин. (О5олор ытыстарынан таһыналлар).

Кыыс Кыскыйдаан: һук, аны туох тыаһырыый? (Куттанар).

Иитээччи: Ити Куннэйгэ комолоһо чыычаахтар, котордор котон иһэллэр. Тургэнник Куннэйи босхолуу о5ус! Билигин бэйэбин тугуохтара.

Кыыс Кыскыйдаан: Суох, мин таах биэриэм суо5а. (Толкуйдуур). Дьэ ойдоотум. Эһиги мин таабырыннарбын таайдаххытына эрэ Куннэйи босхолуом. Ол эрээри эһиги хаһан да таайаххыт суо5а. (Уорэр, кулэр).

Иитээччи: О5олоор, Куннэйгэ комолоһобут дуо?

О5олор: Комолоһуоххэйин. Кыыс Кыскыйдаан, таайтар табырыннардын.

Кыыс Кыскыйдаан:

Харыйа урдугэр комус биһилэх ыйанан турар уһу.

О5олор: Ый.

Кыыс Кыскыйдаан:

Бокурбун-такырбынконнордоххо куннэ, халлаанна тийиэм диир баар уһу.

О5олор: Суол

Кыыс Кыскыйдаан:

Уой, ынырыктык да таайа5ыт. Биликин оссо ыарахан таабырыммын таайтарыа5ым. (Толкуйдуур).

Тобото да суох сэлээпэлээх, атахтаах да саппыкыта суох баар уһу.

О5олор: Тэллэй.

Кыыс Кыскыйдаан: Элбэх сонноох да, биир да тимэ5э суох уһу

О5олор: Хаппыыста.

Кыыс Кыскыйдаан: Аһыыр- аһыыр да топпот баар уһу.

О5олор: Оһох.

Кыыс Кыскыйдаан: Иннинэн-кэннинэн тэбиэлэнэр баар уһу.

О5олор: Аан.

Хас таабырын таайылынна5ын аайы Куннэй быата солон иһэр.

Иитээччи: Эйэ5эс киһи элбэх до5ордоох. Элбэх бырааттыылартан эһэ да куттанар. О5олоор, биһиги бары до5ордоох буоламмыт Кыыс Кыскыйдаан таабырыннарын барытын таайдыбыт.

О5олор: Кыыс Кыскыйдаан, таабырыннардын барытын таайдыбыт. Куннэйи ыт.

Кыыс Кыскыйдаан: Оо, ынырыгын да билэр эбиккит. Таабырыннардын таайахтара суо5а дии санаабытым, барытын таайдыгыт дии. Чэ мин бардым. Куннэйи эһиэхэ хаалларыбын. (Кыыһыра- кыыһыра барар).

Куннэй: Баһыбаларын, миигин быһаабыккытыгар. Оссо учугэйдик уорэнин элбэ5и билин. Уой, Эбээм кэлэрэ буолла, ынахтардын ыабакка сылдыабын.

Иитээччи: Кыргызтар Куннэйгэ комолоһобут да?

О5олор: Куннэй, биһиги эйиэхэ комолоһуохпут. (Кыргызтар ыа5ыйа ылаллар, ырыа ыллыыллар).

Ыа5ыйабын ылабын

Ынахтардын ыы бардым.

Чуу-чуу-чуу

Ынахтардын ыы бардым.

Эмээхсин кэлэр.

Эмээхсин: .Тый, бу Куннэйим табаарыстара тугун элбэхтэрэй? Мин бу дьэдьэн бо5о хомуйан а5аллым. Билигин о5олорбор дьэдьэннээх куорчэх онорон кундулуо5ум. (Ытыйар).

Иитээччи: Бэйбэрикээн эмээхсин, куорчэхпитин сорууннэ уран эриэххэ. Эһиги олон сынньанын. Биһиги о5олорбут хоһоон-ырыа бо5о билэллэр.

1. Хоһоон.

2. Ырыа.

3. Чабыр5ах.

4. Ункуу.

Эмээхсин: Маладыастар, о5олоор. Кэлэн алаадылаах дьэдьэннээх куорчэхтэ сизн. (О5олор алаадылаах дьэдьэннээх куорчэ5и сииллэр).

Занятия оһуохайынан тумуктэнэр.